

vil kalde det, med denne specielle Opgave. Da jeg nu kunde tænke mig, at den højt-ærede Undervisningsminister netop paa Grund af sine pædagogiske Synspunkter kunde have Interesse for dette, vil jeg spørge Ministeren, om han ikke er villig til at stille et Forslag om Oprettelsen af en saadan Uddannelsesanstalt. Denne Sag er mig i saa umaadelig høj Grad magtpaaliggende, fordi jeg mener, at Samfundet daglig begaar Forbrydelser overfor Arbejdernes Børn. Det er ganske ubegribeligt, at ikke mange, mange flere Børn, end Tilfældet er, moralsk gaar til Grunde, fordi man tillader Børn at vokse op, saaledes som de vokser op. Jeg har nylig besøgt nogle Familier, som bor her i København tæt op til et stort Villakvarter; og nu, da man taler saa meget om det private Initiativs Velsignelser, skal jeg tillade mig til Oplysning for de ærede Medlemmer, som mener, at man kan lægge Hænderne i Skødet og stole paa det private Initiativ, at fortælle, under hvilke Vilkaar Mennesker lever deres daglige Liv og deres Børn vokser op. Der bor i disse Ejendomme 15 Familier. Set udefra ser det i Grunden rigtig godt ud; det er gamle, gule, kønne Huse, det eneste, man kan sige til det, udvendig fra set, er, at der er en god Del Patina over det, ogsaa Snavs. Man gaar saa ind ad Porten og kommer ind paa en aaben Plads, vender sig om og ser til sin store Overraskelse, at man kan se tværs igennem Taget og se Himlen ude paa den anden Side af Gaden. Der er da ogsaa saa utæt i disse Menneskeboliger, at i Regnvejr siver Regnen ned i Sengene, saa at Beboerne ikke kan være i deres Senge, naar det er Regnvejr. Huset ligger saaledes i den sumpede Grund, at Fugtigheden er trængt langt op igennem Bygværket, som er fuldt af Svamp, alle Vægge driver af Fugtighed. Hvad der er af Tapet, er dækket af et tykt Lag Smuds. Værten vil ikke reparere, det er jo det private Initiativs Mand. Store Stykker er blottede for Tapet, thi Beboerne har maattet tage det bort paa Grund af den uhyre Masse Væggetøj, der fylder Huset. Man kan ikke lukke Vinduerne op ud til Haven — der er en Have udenfor —, thi saa kravler Rotterne op gennem Vedbenden, ind ad Vinduet og gaar i Seng til de sovende Mennesker. Der er alle Vegne, ikke alene i Gulvene, men i Væggene, massevis af Rottehuller, ja, jeg har set Rottehuller i Tallerkenrækkerne, jeg har set Rottehuller i Køkkenene ovenover Vasken. I saadanne Lejligheder er Komfur og Kakkelovne i den Grad brandfarlige, at

det er ufatteligt, at man ikke forlængst har forbudt Mennesker at bo der. Et Komfur var saaledes, at man maatte dække et stort Hul med en Metalplade, for at ikke Flammerne skulde slaa lige over i Træværket. Et andet Sted var der til en Kakkelovn et Kakkelovnsrør med en stor bred Sprække i Knækket, saa at det, hvis der kom rigelig med Ild, øjeblikkelig vilde fænge, og i et Nu vilde det hele være et Flammehav. I en af Lejlighederne var der ikke disse Vanskeligheder, for der var hverken Komfur eller Kakkelovn. I denne Lejlighed, hvor der ikke kunde varmes op, hvor det driver af Fugtighed, har en ung Kvinde nylig født sit Barn, og i denne Lejlighed, i denne i allerhøjeste Grad usunde Luft ligger dette Barn hver Dag. Jeg siger, det er Samfundets Velsignelser, hvor det private Initiativ er det herskende og ikke bremses af andre Kræfter. Nu tænker de ærede Medlemmer naturligvis, at Ejeren ædelmodig stiller disse Herligheder gratis til Raadighed. Det er meget langt fra Tilfældet. Et Sted, hvor han har foretaget noget, som kaldes Reparationer, betaler Familien 20 Kr. om Maaneden for saadanne Huller. Et andet Sted, hvor der er et eneste Værelse uden Kakkelovn og Komfur, er den maanedlige Leje 8 Kr. Man maa sige, det er en fin Forretning at være det private Initiativs Mand ved saadanne Lejligheder. Jeg har til min Forbavselse set, at et konservativt Folkeparti i Københavns Kommunalbestyrelse for visse Medlemmers Vedkommende endogsaa har sat sig mod Indførelsen af et Boligtilsyn. Jeg kunde have forstaaet det, hvis der var Tale om det konservative Parti, men det gaar ganske over min Forstand, at et Folkeparti kan sætte sig imod, at man i alle Tilfælde gør saa meget som at øve Tilsyn. Hvem kan begribe det? Det maa være en løjerlig Folkelighed, som har til Huse i det Parti. Nej, det er tværtimod nødvendigt, at Statsmagten hurtigst muligt gør noget for at skaffe Mennesker blot nogenlunde anstændige Boliger. Hvis man vil tage ud og se, hvorledes store forretningsdrivende i Landbruget opfører deres Svinestier, vil man hurtigt se, at det er Paladser — (Uro i Referentlogen) jeg forstyrer vel ikke de ærede Referenter — i Sammenligning med de Boliger, som man tilstaaer Mennesker. Naar man nu, som Regeringen jo har bebudet, vil gøre noget for Boligsagen, er det mig magtpaaliggende at lægge et Ord ind for, at det bliver noget rationelt. Og jeg har da, hvad den Ting angaar,